

מזרח תיכון חדש

גבירותי ורבותי, מהפך: "תיכון הנדסאים" בהרצליה מסתמן כדבר הבא במערכת החינוך המקומית. בעירייה מאמצים בחום את הכוכב החדש, אבל כמו בכל סיפור הצלחה, יש גם צד נפגע. למשל, תיכון "היובל", שמגמות הביוטכנולוגיה, הרובוטיקה והמדעים שלו נמצאות על סף קריסה

■ נטעלי בינשטוק // צילומים: קובי וולף

עות תתואם עם חטיבות הביניים, כך שהתלמידים המצטיינים ישלפו מהחטיבות, וילמדו מתמטיקה בתיכון ההנדסאים. תלמידי הכיתה הזו אינם נכללים במכסת התלמידים ההרצלייניים של התיכון, ובעיני ההורים והמורים, זהו מסמך נוסף בארון המתים של הישגי בתי הספר האחרים, והפעם דרך חטיבות הביניים, המתחרות גם הן עם "ההנדסאים" על תלמידי כיתות ט'.

"הייתי שמחה לראות שיתוף פעולה בין התיכונים בעיר, תוך כבוד וחיוק בתי הספר הקיימים, אשר קולי טים תלמידים ללא יכולת מיון", אומרת שומר. "חשוב שיימצא האיזון הנכון, שבו התיכונים בעיר לא ייפגעו מקיומו של תיכון ההנדסאים, אלא כל תיכון בעיר, ובכך לל זה תיכון ההנדסאים, ימצה את יכולותיו, יעשיר ויחנך את תלמידיו בצורה הטובה ביותר".

מערייית הרצליה נמסר בתגובה: "תיכון ההנדסאים הוא תיכון על-אזורי, ולכן מקיים חשיפה רחבה יותר לערים השכנות. קהל היעד של התיכונים העירוניים ברור ומוגדר: תלמידי חטיבות הביניים בעיר. תיכון ההנדסאים הוא חלק ממערכת החינוך בהרצליה. הרי שום אליו הוא מכל חטיבות הביניים בעיר, בדיוק כמו למגמות של התיכונים האחרים.

"מספר הימים הפתוחים שעורכים התיכונים נתון לשיקול דעתם של מנהלי בתי הספר, כל מנהל על פי מדיניותו. תיכון ההנדסאים אמור לקלוט תלמידים 'מגדרה עד הדרה', ולכן, על מנת לאפשר לקהל היעד שאיננו מקומי להיחשף לבית הספר, מקיים התיכון יותר ימי חשיפה, הנערכים על חשבון זמנם הפרטי של המורים.

"תיכון ההנדסאים קיבל את תקציב משרד החינוך, והתוספת העירונית היא בהתאם למספר תלמידי הרצליה שלומדים בו. בתיכונים האחרים הסבסוד הוא לכל התלמידים".

רכז בלימודי המדעים, וכן לא בארגון הסעת התלמידים, כדי שיוכלו להשתמש בו.

בינתיים, הרוחות בתיכון "היובל" סוערות. "המגמות שלנו קיימות כבר עשרות שנים, ויש לנו רקורד של זכויות והישגים מוכחים", מסביר יו"ר ועד ההורים של התיכון, מיכאל גור אריה. "מה תיכון ההנדסאים הוכיח עד עתה? אנחנו ממש לא רוצים בכשלונו של תיכון ההנדסאים, אבל כמו שזה נראה כעת, הוא בא על חשבון התיכונים העירוניים, ומשמעות הדבר היא פגיעה במערכת החינוך העירונית כולה".

נקודה נוספת שחורה למורים ולהורים היא, שבגלל הנחיות משרד החינוך, האוסר על בתי ספר על-אזוריים לקיים מבחני קבלה, קל יותר לתלמידים להתקבל למגמות המדעים ב"הנדסאים", לעומת תיכונים אחרים, שעורכים מבחני קבלה נוקשים למגמות.

חברים נוספים בוועד אמורים, כי המוטיבציה של המורים והמנהלים בבתי הספר האחרים נמצאת בירידה. "תופעה כזו יכולה להוריד את שיעור ההצלחה בבחינות הבגרות בתיכונים", אומר אחד מהם, "ואיזו מוטיבציה תישאר אז למורים ולמנהלים, שרואים כמו עיניהם את כל התלמידים הטובים בתחומי המדעים, עוברים לתיכון העל-אזורי?".

"הנדסאים" חוקים משלו

עם המעבר להרצליה, וכחלק מהמאמץ לגייס תלמידים, שלחו הנהלת בית הספר ועיריית הרצליה לבוגרי "ההנדסאים" עלון המבקש מהם להיות "שגיררים", לא תלמידים ראויים ללימודים ולעדכנם על המשך הפעילות בהרצליה. כעת, עם הפופולאריות הגוברת בתחרימי העיר, נראה כי לתיכון כבר אין צורך באמצעי השינוי הזה.

אז מה בעצם הוביל את השינוי הגדול בתיכון ההנדסאים? לטענת עיריית הרצליה, תיכון ההנדסאים הוא חלק ממערכת החינוך בעיר, על כל המשתמע מכך. אם כך, אמורים גורמים במערכת החינוך, עיקר הבעיה טמון בכך שחוקים מסוימים שחלים על התיכונים העירוניים, אינם חלים על תיכון ההנדסאים.

את העלייה ברישום של תושבי הרצליה, הם מסבירים, ניתן לייחס לעובדה שהתיכון פתח בגיוס אינטנסיבי בחטיבות הביניים בעיר, ואף קיים ימים פתוחים לפתיחת התיכונים האחרים.

גם מחוקי המעבר, החלים על כל תיכון בעיר, מקבל תיכון ההנדסאים פטור. "לא הגיוני שתלמידי העיר שרוצים ללמוד בתיכון שלא באזור הרישום שלהם, או בתיכון מחוץ לעיר, כדוגמת תיכון 'אלון' ברמת השרון, צריכים לתת דין וחשבון לוועדת ההעברות, ולחכות לאישורה", אומר אלי יעקובי, יו"ר ועד ההורים לשעבר בהרצליה.

יו"ר ועד ההורים העירוני הנוכחי, צפי שומר, התייחס סה גם היא לנושא ואמרה: "תיכון ההנדסאים פועל במעמד על-אזורי מיוחד, ואמור לפנות לתלמידים מוגדרים מאוד. בפועל, יש לו זכות ראשונים באזור על קליטת תלמידים מהרצליה".

לגורמים במערכת החינוך יש תחושה שעיריית הרצליה ליה מנסה למצב את תיכון ההנדסאים כתיכון למצוינים, וכך פוגעת בתרמיתם של השאר. העירייה החלה במהלך לפתיחת כיתה ט' לתלמידים מצטיינים במתמטיקה, בשיתוף עם המחלקה להוראת מדעים בטכניון. על פי מכתב של ראש אגף החינוך, מיכל רותם, והמפקחת על החינוך העל-יסודי, אריאלה ישראלי, הלימודים יתקיימו בנייהול תיכון ההנדסאים ובאחריותו, ומערכת הש-

הצבע העז שבו צבוע בניין בית הספר התיכון להנדסאים בהרצליה לא מבדיל אותו רק משאר המבנים בסביבה, הוא גם ממצב אותו כשונה ויוצא דופן בנוף בתי הספר בעיר. שנת הלימודים הראשונה של בית הספר בהרצליה מגיעה בקרוב לסיומה, ועושה רושם כי השינוי שגרם במערכת החינוך בעיר, הוא תהומי. הפגיעה בשלושת התיכונים העירוניים מתחילה לתת את אותותיה, ונראה שהיא רק תמשיך ותגדל.

בעיקר הדברים אמורים ביחס לתיכון "היובל", עד לא מזמן פאר החינוך בהרצליה, שיורד אט אט מנכסיו לטובת הבן החדש במשפחה. המנהלים, המורים וועד ההורים מתריעים: "מנסים למתג את 'ההנדסאים' כתיכון המצטיין. הוא עוד יהרוס את התיכונים העירוניים האחרים". כבר עכשיו, עוד לפני שנסגר סופית הרישום לתיכונים, ניתן לראות עלייה ניכרת ברישום של תלמידים תושבי הרצליה לתיכון ההנדסאים. לשם השוואה, היום לומדים בשכבת י' בבית הספר 15 תלמידים הרצלייניים, ועד כה, לפני סיום הרישום לשנה הבאה, נרשמו כבר 35 תלמידים. בדיקה מגלה, כי המפסיד העיקרי מהעברתו של "ההנדסאים" להרצליה הוא תיכון "הירבל", שבו מגמות מרעים, שחופפות חלק מהמגמות שמיציע התיכון ה"עולה החדש".

חבר בוועד ההורים העירוני אמר השבוע, כי לקראת שנת הלימודים הבאה חלה ירידה של כמחצית במספר התלמידים הנרשמים למגמות הביוטכנולוגיה, הרובוטיקה והמדעים ב"היובל". "יש חשש גדול לסכנת סגירה של המגמות הללו", אמר ההורה. "לאט לאט, תיכון 'הירבל' גורם לכל התלמידים החזקים לעבור אליו".

מורה בתיכון "היובל" הוסיף ואמר שכרגע יש מספיק תלמידים לפתיחת המגמות, אבל המצב הזה אינו מובטח. עיריית הרצליה אומרת מנגד, כי בהחלטה שהתקבלה עם כל מנהלי התיכונים בעיר, סוכם כי מספר התלמידים הרצליים הנרשמים ל"הנדסאים" לא יעלה על 40, וכרגע הביקוש אינו עולה על החלטה זו. חששם העיקרי של תיכון "היובל" ושל ועד ההורים העירוני הוא מה יקרה, כאשר הביקוש יעלה על 40 תלמידים, דבר שצפוי לקרות בשנת הלימודים הקרובה – והאם העירייה באמת תוכל לעמוד בהבטחתה.

אין מבחני קבלה

כאשר הגיע תיכון ההנדסאים להרצליה, הוחלט בעירייה להעמיד לרשותו תקציב בלתי רגיל (תב"ר) לשיפור הטכנולוגיות המדעיות. על פי אחד מחברי המועצה המכהנים, בישיבת מועצה שנערכה בזמנה, העלתה ראש העירייה בקשה לתב"ר של 12 מיליון שקל, שיושקעו במעבדות ובציוד חדשניים. לאחר התנגדות מצד חברי המועצה דאז, שטענו שאי אפשר להשקיע סכום כה גדול בתיכון על-אזורי, כאשר התיכונים העירוניים האחרים לא מקבלים סכומים דומים, הוחלט להשקיע את הכסף במרכז למדעים, שישירת את כל התלמידים בעיר, ושם התב"ר שונה ל"פיתוח קרית החינוך".

בפועל משרת מרכז המדעים, שעל פי עיריית הרצליה הוא "מרכז עירוני", ואמור לשמש את כל התלמידים בעיר, בעיקר את תלמידי תיכון ההנדסאים והתיכונים החדש שצמוד לו. בדיקה העלתה שתלמידי התיכונים "הראשונים" ו"היובל" כמעט שאינם משתמשים בו, והגיעו למתחם רק פעמים אחדות השנה.

עיריית הרצליה טוענת שלמנהלי התיכונים יש חוב פש פעולה להחליט מתי ואיך להשתמש במרכז, אך היא אינה מסבירה מדוע אינה מסייעת בהטמעת חשיבות המי-